

نگرانی‌های تولید از مثلث مواد اولیه

مترجم: محمدرضا خدرلو

سرنجام کاهش شدید و قابل ملاحظه ای در میزان مصرف فولاد در دنیا اتفاق افتاد و تولیدکنندگان را مجبور کرد تا برای ایجاد موازنه بین عرضه و تقاضا ۵۰ درصد از تولید خود را کاهش دهند.

وضعیت تقاضا برای مواد

خام:

از سال ۲۰۰۰ به این سو، میزان تولید مواد اولیه لازم برای تولید فولاد در جهان با میانگین رشد سالانه ۶/۸ درصد حدود ۵۰۰ میلیون تن افزایش یافت. در همین مدت میزان تولید مواد خام در کشور چین ۳۶۲ میلیون تن افزایش نشان داد. در سایر کشورهای جهان نیز ۱۳۸ میلیون تن افزایش تولید مواد خام مورد نیاز صنایع فولاد گزارش شد. به این ترتیب ظرف یک دوره ۷ ساله در حدود ۵۰۰ میلیون تن به ظرفیت تولید مواد خام در کل جهان افزوده شد که بخش زیاد آن مربوط به کشور چین بود.

بررسی آمار سال ۲۰۰۷ نشانگر این موضوع است که تولید مواد خام در چین به ۴۸۹ میلیون تن رسید و نسبت به سال ۲۰۰۰، ۲۱/۲ درصد رشد نشان داد. در همین شرایط کشورهای عضو اتحادیه اروپا موفق شدند تولید مواد خام را به ۲۴۱ میلیون تن برسانند که تنها ۲ درصد بیشتر از تولید سال ۲۰۰۰ بود. جدول ۱ مقایسه میان میزان تولید مواد خام مورد نیاز در تولید فولاد را طی دو سال ۲۰۰۰ و ۲۰۰۷ را نشان می دهد.

در سه ماهه چهارم سال ۲۰۰۸ بسیاری از بزرگ ترین تولیدکنندگان مواد خام اعلام

دستاورد های اخیر و بحران جهانی:

در سال ۲۰۰۸ قیمت سنگ آهن با افزایش ۸۸ درصدی؛ ناگهان به ۱۶۵ دلار در هر تن رسید. از طرف دیگر در ماه آگوست نیز به دلیل افزایش شدید قیمت نفت در بازارهای جهانی؛ هزینه حمل و نقل و تحویل سنگ آهن نیز افزایش یافت.

در همین شرایط قیمت آهن قراضه نیز بشدت گران شد و در نیمه اول ۲۰۰۸ به طور غیرمنتظره ای به ۶۸۰ دلار در تن رسید. اما با شروع بحران مالی در جهان، این قیمت شکسته شد و تا سطح ۲۲۵ دلار پایین آمد.

قیمت انواع بیلتهای (شمشال) فولادی از دسامبر سال ۲۰۰۷ تا ژوئیه ۲۰۰۸ قریب به ۱۲۶ درصد رشد داشت و به تنی ۱۲۲۰ دلار در تن رسید اما با وقوع بحران وسرایت آثار آن به صنعت فولاد؛ قیمت ها شکسته شد و آرام آرام قیمت بیلته در ماه نوامبر به ۲۶۰ دلار رسید اما بازارهای جهانی دوباره شاهد رشد قیمت بودند و در ماه دسامبر ۲۰۰۸ قیمت به ۳۶۰ دلار ارتقاء یافت.

اقتصاد های جهان؛ بویژه اقتصادهای پیشرو، در نیمه اول سال ۲۰۰۸ رشد بسیار خوبی را در بخش هایی مانند زیرساخت ها و فعالیت های عمرانی تجربه کردند؛ اما طولی نکشید که آهنگ این رشد به آهستگی گرایید و بحران مالی سراسر جهان را فراگرفت. پس از بحران نیز رکود اقتصادی بر کل جهان سایه افکننده است.

رویدادهای فوق باعث شد تا تجارت جهانی و روند اعطای اعتبارات مالی در جهان نیز تحت تاثیر رکود اقتصادی به شدت لطمه ببیند.

سال ۲۰۰۸ شاهد تغییرات شدیدی در قیمت مواد اولیه صنعت فولاد بود. چگونگی این تغییرات و بررسی وضعیت حال و آینده قیمت ها یکی از مباحثی بود که در جریان دوازدهمین کنفرانس آهن و فولاد خاورمیانه مورد بررسی قرار گرفت.

جورج متی؛ مدیر بازاریابی شرکت فولاد سازی عزیز کشور مصر؛ در این کنفرانس به بیان مطالبی در مورد قیمت مواد خام، سنگ آهن، آهن قراضه و بیلتهای فولادی پرداخت. وی ضمن توصیف شرایط سال گذشته و اشاره به نگرانی های موجود در این بخش از صنعت؛ دیدگاه های موجود درباره آینده قیمت این محصولات و تحولات آتی بازار جهانی فولاد را تشریح کرد.

جدول ۱-مقایسه میزان تولید مواد خام مورد نیاز تولید فولاد طی دو سال ۲۰۰۰ و ۲۰۰۷

دوم سال؛ کرایه حمل هر تن سنگ آهن از ۴۲ دلار به ۸ دلار کاهش یابد.

کشور چین؛ به عنوان بزرگ ترین مصرف کننده سنگ آهن، تا سه ماهه سوم سال ۲۰۰۸ به صورت شگفت انگیزی مشغول واردات سنگ آهن بود اما از سه ماهه چهارم سال میزان واردات سنگ آهن را کاهش داد و انتظار می رود در سال ۲۰۰۹ نیز واردات این ماده معدنی به چین با کاهش قابل توجهی نسبت به سال ۲۰۰۸ همراه باشد. در حالی که نیمی از حمل و نقل دریایی سنگ آهن در دنیا به مقصد بنادر چین صورت می گیرد؛ در سه ماهه چهارم سال ۲۰۰۸ به دلیل تشدید بحران جهانی و کاهش شدید تقاضا برای فولاد؛ سفارش ۸۰ میلیون تن سنگ آهن از سوی چین لغو گردید.

انتظار می رود بسیاری از تولیدکنندگان جهانی فولاد برای ایجاد تعادل در بازار؛ حجم عظیمی از قراردادهای و سفارش های قبلی خود در زمینه سنگ آهن را لغو نمایند. همچنین سه تولیدکننده اصلی سنگ آهن در جهان نیز تولید سنگ آهن را به میزان ۷۰ میلیون تن کاهش داده اند و این روند در سه ماهه نخست سال ۲۰۰۹ نیز ادامه خواهد داشت. به این ترتیب ۱۸ درصد از حمل و نقل دریایی سنگ آهن در ربع اول سال ۲۰۰۹ کاهش خواهد یافت.

انتظار می رود کاهش هزینه های حمل و نقل تا نیمه پایان شش ماهه نخست سال جاری ادامه داشته باشد و با بهبود اوضاع در بازارهای جهانی فلزات؛ آرام آرام قیمت حمل و نقل دریایی فولاد و مواد معدنی نیز افزایش خواهد یافت. در این اثنا مذاکرات تجاری با عرضه کنندگان سنگ آهن در سال ۲۰۰۹ از دو جنبه متفاوت قابل بررسی خواهد بود:

نخست؛ تولیدکنندگان فولاد تلاش خواهند کرد تا در مورد قیمت سنگ آهن در سال ۲۰۰۹ به طور فوری با عرضه کنندگان آن به توافق برسند.

دوم اینکه؛ تولیدکنندگان سنگ آهن نیز نگرانی های خاص خود را دارند و سعی خواهند

سنگ آهن بصورت تحویل FOB بارشده برابر با ۸۸ درصد روبرو شود. از طرف دیگر به دلیل افزایش قیمت جهانی نفت؛ کرایه حمل سنگ آهن نیز در ماه اگوست ۲۰۰۸ به تنی ۴۲ دلار رسید. در حالی که در مقایسه با ماه دسامبر ۲۰۰۷ دست کم ۳۱ درصد اختلاف (رشد) داشت. اما وضعیت در این شرایط پایدار نماند و با وقوع بحران در نیمه

کردند که بدلیل شرایط حاکم بر اقتصاد جهان و بازارهای بین المللی و نیز بدلیل کاهش تقاضا برای فولاد؛ تولید خود را کاهش دادند. به این ترتیب ۷۷ میلیون تن از کل تولید کاسته شد و تولید مواد خام در جهان ۲۲/۵ درصد کاهش یافت. بیشترین کاهش مربوط به تولیدکنندگان در کشور چین بود که در مجموع بالغ بر ۳۴ میلیون تن از مجموع تولید مواد خام در این کشور کاستند.

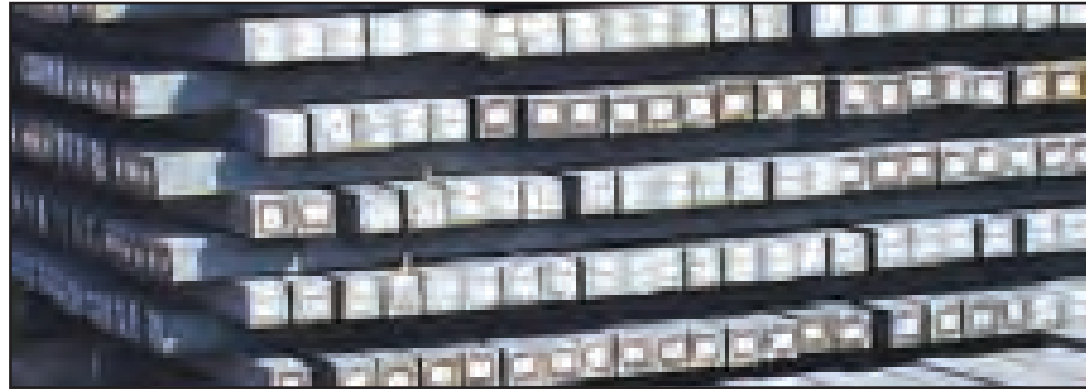
به این ترتیب از سال ۱۹۹۸ به این سوی؛ برای اولین بار تولید مواد خام تا به این حد کاهش یافته است. در جدول ۲ اطلاعات مربوط به تولید مواد خام مورد نیاز در صنعت فولاد طی سال های ۲۰۰۷ و ۲۰۰۸ به صورت مقایسه ای درج شده است.

سنگ آهن:

در سال گذشته بازار جهانی سنگ آهن نیز مانند بسیاری از سایر کالاهای مصرفی در جهان به شدت افزایش یافت. به این ترتیب که قیمت

Region	2007	2008	% Change
Asia	10.0	10.0	0%
Europe	10.0	10.0	0%
North America	10.0	10.0	0%
South America	10.0	10.0	0%
Africa	10.0	10.0	0%
Middle East	10.0	10.0	0%
Oceania	10.0	10.0	0%
World Total	10.0	10.0	0%

جدول ۲ - مقایسه اطلاعات مربوط به تولید مواد خام در صنعت فولاد طی سال های ۲۰۰۸ و ۲۰۰۷

- اما با شروع بحران؛ کاهش صادرات میلگرد از سوی ترکیه به کشورهای حاشیه خلیج فارس نیز به وقوع پیوست و باعث شکست قیمت ها در بازارهای جهانی شد.

- پیش‌بینی می شود تقاضا برای آهن قراضه در نیمه اول سال ۲۰۰۹ همچنان پایین بماند. - از آنجا که کشورهای مهم مصرف کننده میلگرد به این زودی مایل به واردات و خرید نخواهند شد؛ قیمت آهن قراضه نیز فعلا شاهد رشد نخواهد بود.

- انتظار می رود کاهش محدودی در قیمت آهن قراضه اتفاق بی افتد اما با رونق تقاضا ممکن است از اوایل نیمه دوم وضعیت دگرگون شود.

بیلت (شمشال):

قیمت بیلت نیز مانند میلگرد؛ تمام رشد و افزایش دو ساله خود را با شروع بحران مالی در جهان ظرف مدت کمتر از ۴ ماه از دست داد. به عبارت دیگر بنا به اعلام متال بولتن؛ قیمت بیلت که در ماه ژوئیه ۲۰۰۸ به تنی ۱۲۰۰ دلار رسیده بود، ناگهان تا مرز ۳۸۰ دلار در تن سقوط کرد.

آسیب شناسی دلایل کاهش قیمت این محصول در بازارهای جهانی نکته ای است که برای تولیدکنندگان و سوداگران بیلت ارزش فراوانی دارد. در کشورهای منطقه خاورمیانه مهم ترین واردکنندگان بیلت را می توان به ترتیب زیر نام برد: عربستان سعودی، امارات، مصر، اردن، سوریه و ایران. این کشورها نیازهای خود را از کشورهای مشترک المنافع، ترکیه و چین تامین می کنند. چین در بحث صادرات بیلت به کشورهای خاورمیانه دارای یک مزیت منحصر به فرد است که تاب و توان رقابتی مانند ترکیه و کشورهای مشترک المنافع را برده است. قیمت بیلت صادراتی چین به کشورهای خاورمیانه در هر تن ۱۰۰ دلار کمتر از قیمت بیلت های صادراتی ترکیه و کشورهای CIS است به همین دلیل بیشترین واردات از چین انجام می پذیرد.

با توجه به این که قیمت بیلت در ماه سپتامبر با ۳۰ درصد کاهش به ۲۷۴ دلار در تن رسید، بیشترین کاهش قیمت در بازار بیلت آن هم تنها ظرف یک ماه؛ به ثبت رسید.

پیش‌بینی می شود قیمت بیلت در بازار دست کم تا نیمه اول سال ۲۰۰۹ پایین بماند و تا آن زمان قیمت حدود ۵۰ دلار در تن نوسان خواهد داشت.

انتظار می رود با بهبود نسبی اوضاع بازار در نیمه دوم سال ۲۰۰۹؛ قیمت بیلت نیز رشد زیادی داشته باشد اما این رشد هرگز به اندازه نیمه اول سال ۲۰۰۸ نخواهد بود.

احتمال دارد چین مالیات ۱۵ درصدی فعلی را از روی انواع محصولات فولادی خود بردارد به این ترتیب می توان انتظار داشت که بازارهای جهانی به طور سیل آسا به تسخیر صادرات فولاد سازان چینی و محصولات میلگرد و بیلت این تولیدکنندگان چینی درآید.

تایوان، اسپانیا، آلمان، ایتالیا، بلژیک و آمریکا مهم ترین کشورهای واردکننده این محصول بودند. مقایسه آمار واردات آهن قراضه توسط این کشورها در سال ۲۰۰۷ و ۲۰۰۸؛ بدون استثنا نشانگر افزایش واردات است. در این بین؛ تایوان، کره جنوبی و ترکیه به ترتیب بیشترین درصد تغییر واردات را به خود اختصاص دادند. اما توضیح این نکته ضروری است که کشور ترکیه بزرگ ترین واردکننده آهن قراضه در جهان است و ۱۲ درصد از تجارت جهانی قراضه را در اختیار دارد.

جدول ۳ مهم ترین واردکنندگان آهن قراضه و میزان واردات هر یک را در سال ۲۰۰۷ و ۲۰۰۸ نشان می دهد.

بررسی وقایع اخیر در بازار جهانی آهن قراضه بیانگر این موضوعات است که:

- در اواخر اکتبر و اوایل نوامبر سال ۲۰۰۸ تولیدکنندگان ترک؛ پس از سه ماه غیبت در بازارهای جهانی، بالغ بر ۱/۵ میلیون تن آهن قراضه خریداری کردند که این مقدار خرید تا فوریه ۲۰۰۹ کفاف تولیدشان را می داد.

- بلافاصله عرضه کنندگان آهن قراضه اقدام به افزایش قیمت به میزان ۱۰۰ دلار در هر تن نمودند و قیمت به ۲۶۵ دلار افزایش یافت. این اقدام با زمستان نه چندان سرد در ترکیه مقارن شد و باعث شد تا ساخت و ساز رونق بگیرد و تقاضای داخلی برای میلگرد بالا رود. در این زمان سفارشات نیز برای صادرات میلگرد به عراق رسید و باعث تشدید تقاضا شد.

داشتن تاجایی که ممکن است با قیمت های قابل قبول تری معامله کنند و پیش فروش محصولات خود را طوری انجام دهند که در صورت بهبود بازار در کوتاه مدت؛ متضرر نشوند.

آهن قراضه:

یکی از عواملی که می تواند در تعیین قیمت جهانی آهن قراضه نقش تعیین کننده ای داشته باشد؛ میزان تقاضا برای میلگرد است. سقوط شدید قیمت آهن قراضه که بین ماه های ژوئیه و نوامبر ۲۰۰۸ اتفاق افتاد؛ انعکاسی از کاهش تقاضا برای میلگرد و عدم رونق بازار این محصول بود. به دیگر سخن می توان اذعان داشت که قیمت میلگرد و آهن قراضه با یکدیگر ارتباط تنگاتنگی دارند و رونق بازار و افزایش قیمت یکی از این دو می تواند باعث رونق دیگری گردد.

مقایسه قیمت آهن قراضه در دوره های زمانی مختلف نشان می دهد که حرکت رو به رشد قیمت آهن قراضه از سال ۲۰۰۶ با قیمت هر تن ۲۳۲ دلار شروع شد و تا جایی پیش رفت که در ماه ژوئیه ۲۰۰۸ به ۸۴۷ دلار در تن رسید! اما بحران بر این قیمت ها اثر گذاشت و باعث شد تا قیمت هر تن آهن قراضه در ماه دسامبر به ۲۲۵ دلار کاهش یابد.

بطور کلی در سال ۲۰۰۸ داد و ستد جهانی آهن قراضه رشد زیادی داشت. عمده ترین واردکنندگان آهن قراضه در سال گذشته در واقع بزرگ ترین تولیدکنندگان میلگرد در جهان و کشورهای صنعتی بودند. ترکیه، کره جنوبی،

کشور	میزان واردات در سال ۲۰۰۷ (هزار تن)	میزان واردات در سال ۲۰۰۸ (هزار تن)	تغییرات (درصد)
ترکیه	۱۱۰	۱۱۰	۰%
کره جنوبی	۱۰۰	۱۰۰	۰%
ایتالیا	۱۰۰	۱۰۰	۰%
بلژیک	۱۰۰	۱۰۰	۰%
اسپانیا	۱۰۰	۱۰۰	۰%
آلمان	۱۰۰	۱۰۰	۰%
ایران	۱۰۰	۱۰۰	۰%
چین	۱۰۰	۱۰۰	۰%
تایوان	۱۰۰	۱۰۰	۰%
عراق	۱۰۰	۱۰۰	۰%
سوریه	۱۰۰	۱۰۰	۰%
امارات	۱۰۰	۱۰۰	۰%
مصر	۱۰۰	۱۰۰	۰%
اردن	۱۰۰	۱۰۰	۰%
سوریه	۱۰۰	۱۰۰	۰%
امارات	۱۰۰	۱۰۰	۰%
مصر	۱۰۰	۱۰۰	۰%
اردن	۱۰۰	۱۰۰	۰%

جدول ۳ - مهم ترین واردکنندگان آهن قراضه و میزان واردات در سال ۲۰۰۷ و ۲۰۰۸